

1. modul 2/2. olvasólecke

Általános pénzügyi ismeretek

A bankválasztás szempontjai

A legtöbb fiatal általában akkor nyitja meg első bankszámláját, amikor megkezdí felsőoktatási tanulmányait, bár jelenleg Magyarországon bankszámlát akár a születésünkön is nyithatnak számunkra szüleink, bankkártyát pedig akár már 7 éves korunktól is kaphatunk.¹ Ettől függetlenül a legtöbb bank 14 éves korban határozza meg azt a legfiatalabb kort, amelytől már a szülő beleegyezése mellett rendelkezhet egy fiatal saját bankszámlával. Jelen lecke célja áttekinteni, milyen tényezőket érdemes figyelembe venni, amikor új bankszámlát nyitunk, illetve milyen digitális szolgáltatásokkal találkozhatunk egyes bankok kínálatában, és hogyan őrizhetjük meg pénzügyi adataink biztonságát.

Az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület² 2019-es pénzügyi kultúra felmérésében, több, mint 12 ezer fő középiskolást kérdezett arról, hogy bankszámlanyitás során mi számukra a legfontosabb tényező. A középiskolások közel fele (46,48%) számára ismerőseik, családjuk és barátuk véleménye határozta meg, melyik bankot választják, Magyarországon általánosan az a jellemző, hogy a fiatalok ugyanazt a bankot választják, amelyben saját szüleinek is van számlája. A megkérdezettek második legnagyobb csoportja, 37,05 százalékuk választana bankot elsődlegesen a felmerülő költségek alapján, ami azt vetíti előre, hogy a mai magyar fiatalok kicsit több, mint egyharmada azok, akik már gazdasági szempontokat mérlegelve választanak bankot. A középiskolások 12,71 százaléka választ bankot a bankfiókok elhelyezkedése alapján, azaz azt figyelembe véve melyik bankfiók található a lakóhelyükhöz legközelebb, azonban ez a szempont a mai digitális világban, ahol a legtöbb banki szolgáltatást már online is igénybe vehetjük, nem biztos, hogy feltétlenül meg kellene, hogy határozza a bankválasztást. Végül, legalacsonyabb arányban (3,75%) az ATM-ek (bankautomaták) száma alapján döntenek, azonban hasonlóan a bankfiókokhoz, ma már szinte minden nagyobb bevásárlóközpontban és forgalmasabb helyeken találkozhatunk a kereskedelmi bankok automatáival, sőt, pénzt más bankok automatáiból is vehetünk fel, bár ez utóbbi esetben mindig érdemes tájékozódni, milyen költségek mellett, illetve szintén a digitalizációnak, az azonnali fizetésnek és az érintésmentes fizetési szolgáltatásoknak köszönhetően főleg a fiatalabb

¹ Nagy Ildikó (2018). Bankszámlát a gyerekeknek – Mutatjuk, melyiket! Online: <https://bankmonitor.hu/cikk/bankszamlat-a-gyerekeknek-mutatjuk-melyiket/>, letöltés ideje: 2020.04.19.

² További információ az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesületről és tevékenységükről a <http://www.econventio.hu/> oldalon található.

generáció körében egyre csökken a készpénzhasználat jelentősége és kerülnek előtérbe a mobiltárca és digitális fizetési szolgáltatások.

1. Mire ügyeljünk bankválasztás során?

Amikor bankszámlát szeretnénk nyitni, számos pénzügyi és személyes szempontot érdemes figyelembe venni. Elsőként, az egyik legfontosabb szempont azt átgondolni, mire is szeretnénk majd a bankszámlánkat használni, milyen pénzügyi szolgáltatásokra lesz szükségünk a jövőben, és ezeknek milyen jelenbeli és jövőbeli költségei lehetnek. Nem elegendő pusztán a számlavezetési díjat figyelembe venni, a bankkártyahasználatnak, az átutalásnak és sok esetben az ügyintézésnek is lehetnek rejtett költségei, amelyekről érdemes előre tájékozódni. Hiszen előfordulhat, hogy egy szolgáltató ingyenes számlavezetést vagy ajándék mozijegyet ígér ajánlatában, azonban nem szabad csak emiatt kiválasztani egy bankot, mindenképpen figyelembe kell venni az apróbetűs részeket is és fel kell tennünk magunknak számos kérdést:

- Milyen feltételek vonatkoznak a többi szolgáltatásra?
- Meddig ingyenes a számlavezetés?
- Az ingyenes időszakon túl milyen költségekkel kell majd szembenézni?
- Milyen gyakran szeretnénk készpénzt felvenni és ez milyen díjjal jár?
- Milyen gyakran fogok bankkártyával fizetni és ennek mik a költségei?
- Fogok-e belföldre vagy külföldre átutalást indítani? Ha igen, mik az átutalás költségei?
- Milyen digitális szolgáltatások érhetőek el az adott banknál és milyen feltételek mellett?
- Milyen jövőbeli számlacsomagok közül választhatok az adott szolgáltatónál? Ha esetleg váltani szeretnék bankot, az milyen feltételek mellett lehetséges?

A fenti kérdések csak ízelítőt adnak mindazon kérdésekből, amelyet érdemes mérlegelni egy adott szolgáltató kiválasztása előtt. Nagyon fontos, hogy **a bankszámlanyitás előtt minél több bank szolgáltatását kell összehasonlítani**, nem érdemes pusztán egy (például a szülők) bankjához ragaszkodni, hiszen előfordulhat, hogy más bank sokkal kedvezőbb feltételeket kínál például egy ifjúsági számla megnyitásához. Ezért **javasolt nyitott szemmel járni és minél szélesebb körben tájékozódni a bankok szolgáltatásairól**, amelyre manapság már léteznek összehasonlító oldalak is.

Az Állami Számvevőszék weboldalán néhány rövid pontban összefoglalták, mire érdemes bankválasztás során ügyelni:

- „Tervezzük meg az érkező jóváírások és terhelések nagyságát, azt hogy milyen bankkártya műveleteket fogunk leginkább használni. Készítsünk egy bankszámlára vonatkozó költségvetést, hiszen így tudunk okos döntést hozni, hogy milyen bank szolgáltatását vesszük igénybe.
- Érdemes megnézni, hogy a szülők melyik bankhoz tartoznak, hiszen a bankon belüli utalás költsége több banknál kedvezőbb feltételekkel történik.
- Fontos lehet az ATM- és fióklefedettsége.
- Nem árt figyelembe venni az egyéb költségeket, mert bár a számlavezetési díjat a legtöbb bank elengedi, egyéb költségek tekintetében lehet különbség a bankok között.
- Érdemes megnéznünk, hogy hány éves kor alatt lehet diákszámlát nyitni, milyen hallgatói jogviszonnyal kell rendelkezni és meddig tudjuk ezt igénybe venni.
- Arra is érdemes figyelni, hogy amennyiben elérjük a diákszámlára érvényes felső korhatárt, akkor a bank milyen számlacsomagba teszi át a diákat.
- Figyeljünk oda a részletekre is, mert előírhatja a bank, hogy a kedvező számlavezetési díj csak akkor érvényes, ha bizonyos összegben havonta vásárolunk bankkártyával vagy elektronikus számlakivonatot kérünk.
- Érdemes összehasonlítani a bankkártya éves díját, amely eltérő lehet évenként, a kártya kibocsátásának díját, az átutalások díját. Tranzakciós illetékkel természetesen diákszámla esetén is számolni kell.
- Hasonlítsuk össze a Tele-bank, Mobilbank, (SMS kontroll), Internet-bank költségeit, de legtöbb bank esetén minimális.
- Érdemes mobiltelefonos banki szolgáltatás igényelnünk. Gyors és biztonságos, mert azonnal ellenőrizhetjük kiadásainkat, illetve kártyánk illetéktelen felhasználásáról rögtön értesülhetünk. Kényelmes, mert mobiltelefonon keresztül a nap bármely órájában naprakész információhoz juthatunk bankszámlánk kiadásairól.
- Ne feledjük! Minden 16 évesnél idősebb ügyfél havonta két alkalommal, legfeljebb összesen 150 ezer forint készpénzt díjmentesen vehet fel bankkártyával ATM-ből. Ehhez azonban írásban nyilatkozni kell a bankban. Ezt csak egy magyarországi pénzügyintézetnél lehet megtenni. Ha a nyilatkozatról elfeledkezünk, akkor súlyos készpénzfelvételi díjakat kell fizetni.”

Forrás: Molnárné Szücs Valéria (2019). Mire figyeljünk bankszámlanyitásnál? Online: <https://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/mire-figyeljunk-bankszamlanyitasnal>, letöltve: 2020.05.03.

2. Mi micsoda? Mobiltárca, érintés nélküli fizetés, azonnali fizetés, mobilbank

Bankválasztás során nem kerülhetjük el, hogy áttekintsük, milyen digitális szolgáltatásokat támogat az adott bank, mik azok az online lehetőségek, amelyek kényelmesebbé és egyszerűbbé tehetik számunkra saját pénzünk kezelését.

A **mobilbank** és az online banki ügyintézés lényege, hogy a bankfiókban levő személyes ügyintézés helyett számos banki szolgáltatást az otthonunk kényelméből vagy okostelefonunkon akár útközben is igénybe vehetünk. Korábban a kereskedelmi bankok online banki ügyintéző felületét számítógépről egy alkalmazás letöltése által vagy böngészőből tudtuk igénybe venni, azonban ma már egy kereskedelmi bank sem engedheti meg magának, hogy ne rendelkezzen okostelefonra és tabletre optimalizált alkalmazásokkal. Ezeknek az alkalmazásoknak a segítségével számos olyan banki szolgáltatást vehetünk igénybe, amely nem igényli személyes megjelenésünket a bankfiókban, ilyen lehet többek között:

- számlaegyenleg és számlakivonatok lekérdezése;
- átutalások indítása, csoportos beszedési megbízások kezelése;
- megtakarítások kezelése, lekötött betétek létrehozása, ellenőrzése, vagy akár feltörése;
- értékpapírszámla kezelése;
- információ gyűjtése a további szolgáltatásokról.

Természetesen az olyan szolgáltatások igénybevételéhez, ahol komolyabb ügyintézésre van szükség, pl. bankszámla nyitása vagy megszüntetése vagy hitelfelvétel, ott nem kerülhető el a bankfiók meglátogatása, azonban ezen alkalmazások segítségével naprakészek lehetünk pénzügyeinket illetően. Természetesen a mobilbank és egyéb online szolgáltatások esetén nagyon fontos odafigyelni a biztonságra, ezért ajánlott kétlépcsős azonosítási rendszert alkalmazni (azaz pl. az e-mail cím vagy felhasználónév és a jelszó megadása után a bank még egy egyszeri belépési kódot is küld az ügyfél által előre megadott, biztonságosként azonosított eszközre) és nagyon fontos odafigyelni arra, hogy azonosítóinkat, jelszavainkat ne mentjük el olyan számítógépeken és eszközökön, amihez mások is hozzáférhetnek, illetve semmiképp se adjuk meg azokat senkinek!

Az **érintés nélküli fizetés** nem más, mint amikor a bankkártyánk a beépített NFC (Near Field Communication, ún. közeli kommunikációs) chipnek köszönhetően anélkül is alkalmas

fizetésre, hogy a fizetési terminállal közvetlenül érintkezne, elegendő csupán néhány centiméteres távolságra helyezni. Az érintés nélküli fizetési technológia nagy előnye, hogy a bankkártyánkat nem kell fizetés során a kezünkbe kiadni, így használata sokkal biztonságosabb. Az érintésmentes fizetés során egy bizonyos összeghatár alatt a PIN-kód megadása nélkül is fizethetünk *(ezt az összeghatárt 5000 forintban határozták meg, azonban jelen tananyag elkészítésekor a koronavírus-járvány veszélyhelyzetére tekintettel a 60/2020. (III. 23.) kormányrendelet megemelte ezt az összeghatárt 15000 forintra³)*

A **mobiltárca** szolgáltatás lényege, hogy a pénztárcában hordott papír és plasztik alapú kártyáidat az okostelefonodba költözteti egy mobilalkalmazás segítségével. Ezek a kártyák nem feltétlenül csak bankkártyák lehetnek, de akár beszállókártyákat, koncertjegyeket, fesztiválbérleket is tárolhatunk a mobiltárcánkban. A mobiltárca szolgáltatást kiegészítheti a mobilfizetés lehetősége is.

A **mobilfizetés** lényege, hogy az arra alkalmas hardverrel (pl. NFC-chippel) ellátott telefonokkal képesek leszünk a bankkártyánk jelenléte nélkül (szintén érintés nélkül) fizetni, hiszen ekkor a telefonunkban tárolt bankkártyánk virtuális példányával fizethetünk. A mobilfizetés során az adataink védelme érdekében a telefonunk minden tranzakcióhoz azonosítást kér, legyen az egy PIN-kód, ujjlenyomatolvasás, vagy a fejlettebb mobiltelefonok esetén az arcfelismerési funkció. Napjainkban minden nagyobb pénzügyi szolgáltatónál elérhető mind a mobiltárca, mind a mobilfizetés lehetősége, szolgáltatótól és telefontípustól függ, hogy a mobiltárcához és mobilfizetéshez az adott bank alkalmazását kell letöltenünk vagy maga a telefon is rendelkezik mobiltárcával.

Az **azonnali fizetés** is egy olyan fogalom, amely az elmúlt néhány évben igen gyakran előkerült, amikor digitális pénzügyekről volt szó. Az azonnali fizetés Magyarországon 2020. március 2-án került bevezetésre, amelynek előnye gyorsasága a korábbi fizetési rendszerekhez képest: az azonnali fizetés segítségével a legfeljebb 10 millió forintos, elektronikus úton indított egyedi belföldi átutalások az év minden napján, 0-24 óráig, 5 másodperc alatt teljesülnek. Az azonnali fizetési rendszer további újdonsága, számlaszám helyett akár egy e-mail címet, vagy telefonszámot is meg lehet adni azonosítóként, így egyszerűsítve az utalások lebonyolítását, így

³ 60/2020. (III. 23.) Korm. rendelet a veszélyhelyzetre tekintettel az érintéses fizetések egészségügyi biztonsága növelése érdekében szükséges intézkedésekről. Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2000060.KOR>, letöltve: 2020.05.13.

vállalkozva arra, hogy az azonnali fizetés kényelmes és versenyképes alternatívája lehessen a készpénzes fizetésnek.⁴

3. Hogyan vigyázzunk pénzügyeink biztonságára?

A mai digitalizálódó világban nem elegendő digitális biztonságunkra és pénzügyeink biztonságára ügyelni, hanem ezek sajátos egyvelegét, digitális pénzügyeink biztonságát is szem előtt kell tartanunk. A kiberbűnözők egy új rétege, a digitális pénzügyi bűnözők célja személyes adataink megszerzése, hogy ezáltal hozzáférhessenek pénzünkhez. A régmúltban elegendő volt egy őrt állítani a kincstár bejáratához, azonban ahhoz, hogy pénzügyeink ma is biztonságban legyenek a valós és a digitális térben is, be kell tartanunk néhány egyszerűnek hangzó, de szigorú szabályt, amelyek többsége nem csak pénzügyeink, de digitális identitásunk védelmében is sokat segíthet.

1. **Használjunk kétlépcsős azonosítást!** A kétlépcsős azonosítás lényege, hogy az elsődleges belépési adatok (pl. e-mail cím/felhasználónév és jelszó) megadása után a bank még egy egyszeri belépési kódot is küld az ügyfél által előre megadott, biztonságosként azonosított eszközre vagy egy QR-kód beolvasására kéri az ügyfelet. Azért érdemes kétlépcsős azonosítást alkalmazni, hiszen még ha hozzá is férnek az elsődleges azonosító adatainkhoz, lényegesen nehezebb lesz adatainkhoz hozzáférniük a másodlagos azonosító nélkül.
2. **Ne használjunk könnyen kitalálható jelszavakat, például születési dátumot vagy egyszerűbb szavakat! Ne használjuk ugyanazt a jelszót több helyen!** Ezek a szabályok egyértelműnek kell, hogy legyenek, és nem csak pénzügyeink esetén fontos, de általánosságban is, hogy törekedjünk bonyolult, mások számára nehezen kitalálható jelszavakat használni.
3. **Ne mentsük el azonosítóinkat és jelszavunkat mások által is elérhető eszközökön!** Kényelmesnek tűnhet, hogy számítógépünk és okostelefonunk képes helyettünk is megjegyezni jelszavainkat, de ha fennáll a veszélye, hogy ezekhez a jelszavakhoz illetéktelenek is hozzáférhetnek (pl. jelszó nélkül használt számítógép vagy mobiltelefon esetén), semmiképp ne mentsük el jelszavunkat, emellett szintén egyértelmű szabálynak tűnhet, de az sem javasolt, hogy jelszavainkat a számítógépünk mellett egy papírra felírva tartsuk, hiszen ezekben az esetekben tálcán kínáljuk fel adatainkat azoknak, akik visszaélhetnek azokkal.

⁴ További információ az Azonnali Fizetésről a <https://www.mnb.hu/azonnalifizetes> oldalon található.

4. **Telefonos és e-mailes megkeresésre ne adjuk ki pénzügyi adatainkat!** Megbízható bankok és szolgáltatók soha, semmilyen körülmények között nem fogják emailben vagy telefonon elkérni bankkártya-adatainkat és egyéb azonosítóinkat, amennyiben ilyen telefonhívással vagy email üzenettel találkozunk, legyen gyanús, még ha látszólag az a bank is keresett meg minket, akinél a számlánk van!
5. **Ne fotózzuk le és ne osszuk meg személyes (pénzügyi) adatainkat a közösségi médiában!** Csábító lehet új bankkártyánkkal vagy egy új lakás vásárlásának szerződésével eldicsekedni ismerőseinknek, azonban azok lefotózásával szintén olyan adatokat kínálunk illetékteleneknek, amelyekkel rendkívül könnyű visszaélni. Ezért pénzügyi adatokról, azonosítókról, szerződésszámokról soha, semmilyen körülményekben nem szabad fotót készíteni!
6. **Soha ne adjuk kölcsön bankkártyánkat se családtagunk, se barátunk számára!** A bankkártyák névre szólnak, és ez nem véletlen, az adott bankkártyákat hivatalosan csak és kizárólag az a személy használhatja, akinek a nevére szól!
7. **Kövessük nyomon pénzmozgásainkat!** Érdemes minden hónap végén átnézni a bankszámlakivonatunkat, hogy kiderüljön, hozzáférhetett-e bárki bankszámlaadatainkhoz. Amennyiben gyanús tranzakciót észlelünk, azonnal fel kell keresni bankunkat, illetve a rendőrséget!

4. Felhasznált irodalom

Dávid Balázs – Gulyás Erika – Lamanda Gabriella – Mizsák Márta – Szabadosné Németh Zsuzsa – Pálinkó Éva – Szabó Márta – Szórádi Attila (2007). *Személyes pénzügyek*. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Pénzügyek Tanszék, Budapest.

Pénziránytű Alapítvány (2012). *Az én pénzem*. Pénzügyi Oktatási Program Törzsanyag. Online: <https://penziranytu.hu/archivalt-pop-torzsananyag/konyv/az-en-penzem>, letöltve: 2020.04.16.

Ryan, Joan S. – Ryan, Christie (2015). *Managing Your Personal Finances*. 7. kiadás, CENGAGE Learning, Boston. ISBN 978-1-305-07681-5

JELLEN TÁNYAG A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT AZ EURÓPAI UNIÓ
TÁMOGATÁSÁVAL. PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3.-16-2016-00014

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE